

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu

CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: INFUZE – CENTRÁLNÍ ŽILNÍ PŘÍSTUPY

Autor materiálu: Bc. Irena Sklenářová

Datum vytvoření: 8. 12. 2012

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Ošetřovatelství, 2. ročník

Sada: OS3

Číslo DUM: 18

Tematická oblast: Podávání léků

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 20. 5. 2013

Ověřující učitel: Mgr. Čoudková, Mgr. Sedláčková, Bc. Sklenářová

Třída: ZDA 2. B

Popis způsobu použití materiálu ve výuce: Výuková elektronická prezentace slouží jako podpurná a názorná pomůcka výkladu učitele. Seznamuje žáky s podáváním infuze do centrálního žilního přístupu. Prezentace výstižně a názorně zachycuje výklad učitele, který si žáci zaznamenávají do sešitu a využívají při domácí přípravě. Materiál obsahuje zpětnou vazbu ověřující pochopení nové látky v podobě závěrečného snímku s otázkami k opakování tématu.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

INFUZE

-

***CENTRÁLNÍ ŽILNÍ
PŘÍSTUPY***

CÍL: ŽÁK

- vysvětlí a definuje centrální žilní přístup
- vymezí důvody zavedení centrálního žilního přístupu
- připraví pomůcky k zavedení centrálního žilního přístupu
- prakticky demonstruje asistenci lékaři
- popíše komplikace spojené se zavedením centrálního žilního přístupu

CENTRÁLNÍ ŽILNÍ PŘÍSTUPY

- katetrizace horní, případně dolní duté žíly zajišťuje vstup do centrálního žilního řečiště

CENTRÁLNÍ ŽILNÍ PŘÍSTUPY

INDIKACE:

- těžký zdravotní stav
- déletrvající infuzní léčba
- podávání parenterální výživy po velkých operačních výkonech
- dlouhodobá resuscitační a intenzivní péče
- měření centrálního žilního tlaku
- dlouhodobá metabolická péče

ZAVEDENÍ KATÉTRU DO HORNÍ DUTÉ ŽÍLY

- snazší ošetrovatelská péče
- nižší riziko infekce
- větší pohyblivost nemocného
- spolehlivé hodnoty centrálního venózního (žilního) tlaku

PŘÍSTUPY DO HORNÍ DUTÉ ŽÍLY

- podklíčková žíla - cestou nad klíčkem
- podklíčková žíla - cestou pod klíčkem
- žíla bezejmenná - cestou vpravo nad klíčkem
- žíla hrdelní vnitřní - mezi oběma úpony kývače
- žíla hrdelní zevní - na krku v podkoží, kde se kříží kývač
- periferní žíly v loketní jamce

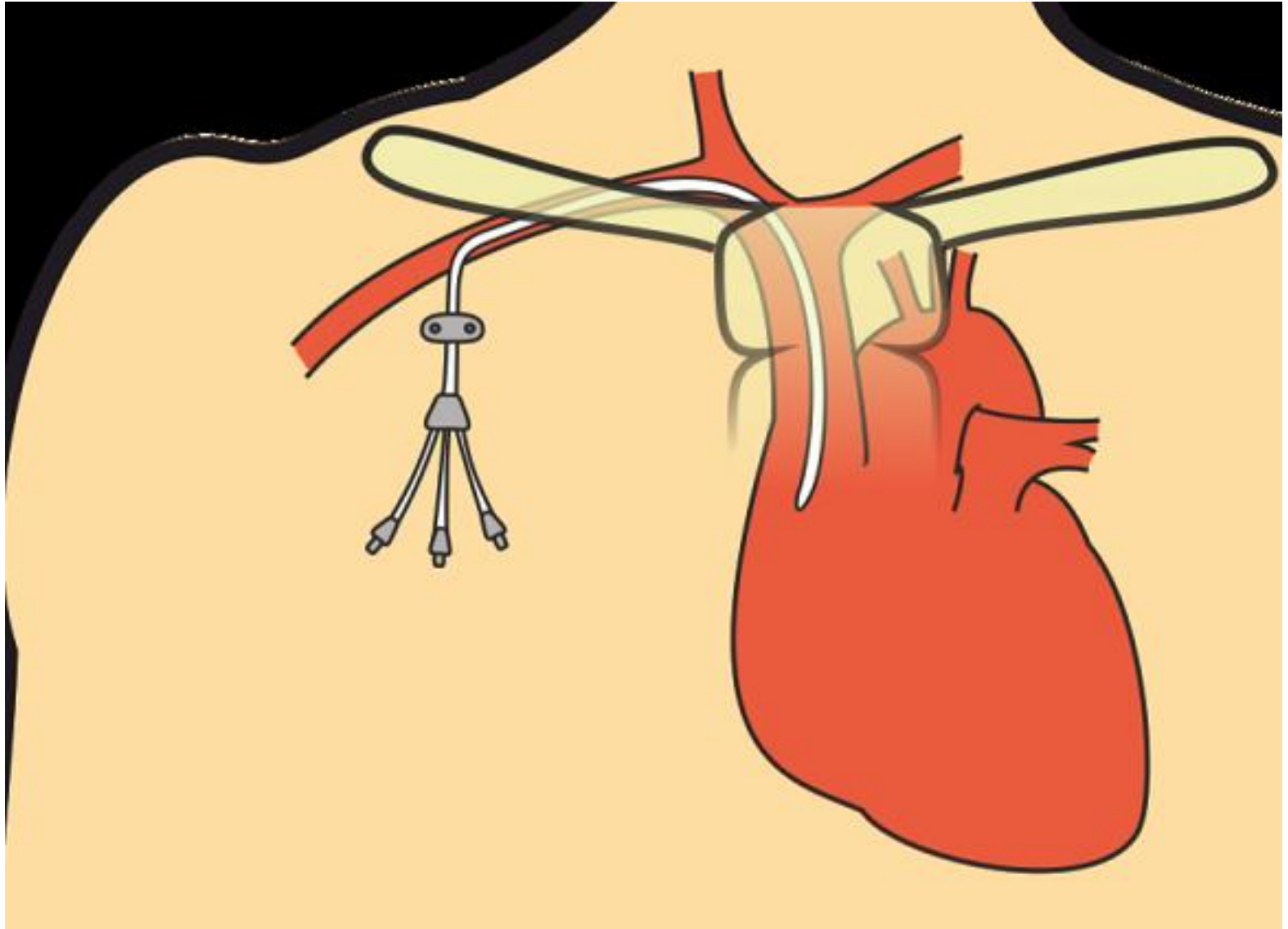
PŘÍSTUPY DO HORNÍ DUTÉ ŽÍLY

1

2

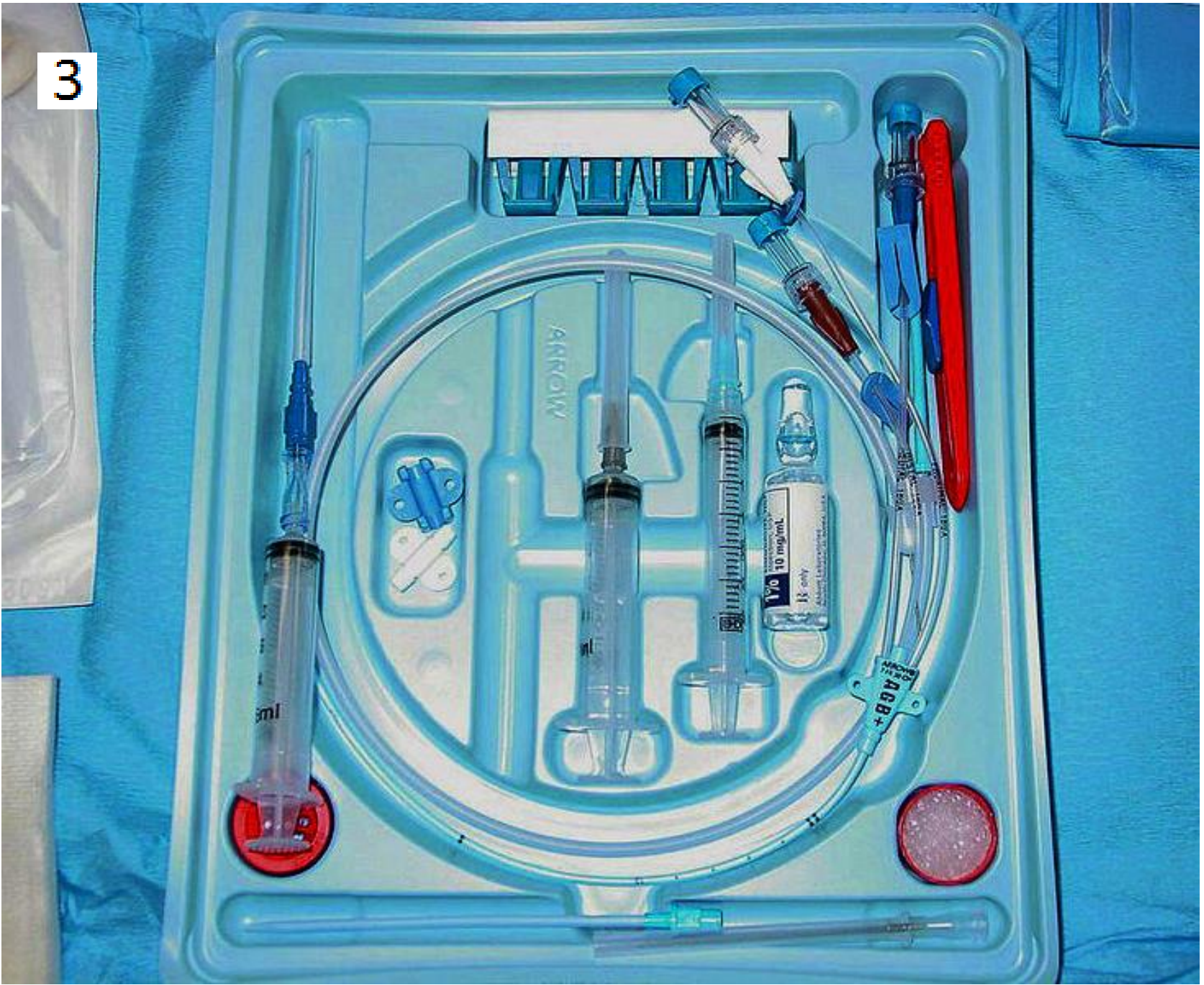
POMŮCKY

- na sterilní stolek, ostatní na podnos
- dezinfekční roztok, sterilní tampony, tamponové kleště
- lokální anestetikum – Mesocain 0,5 - 1%, injekční stříkačka, jehla
- perforovaná rouška, sterilní rukavice, sterilní operační plášť

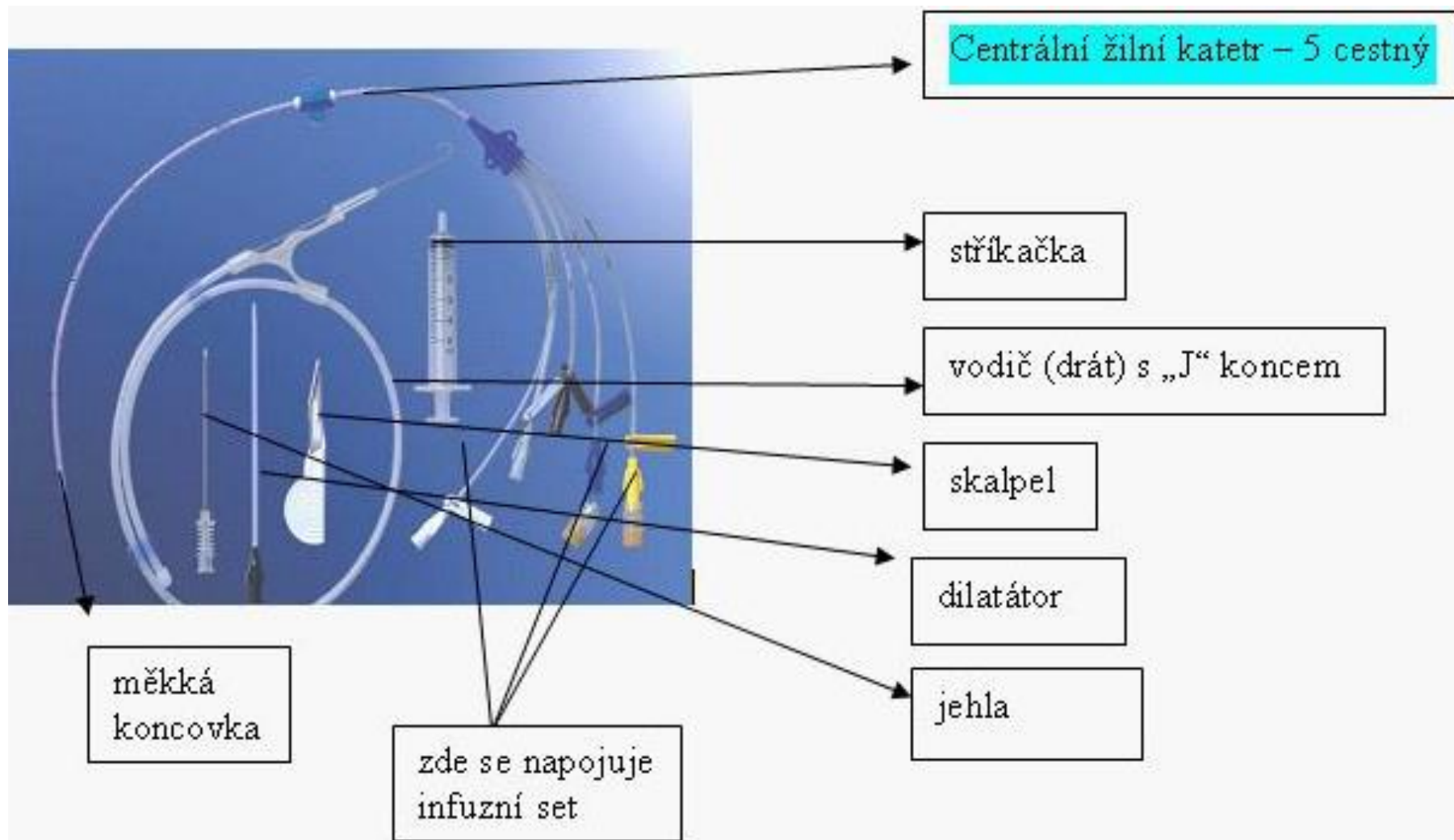
POMŮCKY

- jednorázová souprava - jehla/zavaděč/katétr
- F1/1
- jehelec, jehla, šicí materiál, nůžky, chirurgická pinzeta
- sterilní krytí, lepení
- emitní misky

3

4

5

POSTUP PŘI ZAVÁDĚNÍ

- uložíme nemocného do vhodné polohy – mírná Trendelenburgova poloha
- provedeme několikanásobnou dezinfekci operačního pole před zarouškováním
- znecitlivění od klíčku do podkoží

POSTUP PŘI ZAVÁDĚNÍ

Detekace žíly podklíčkové za stálé aspirace

- zavedeme kovový zavaděč skrze jehlu a zavedeme trojcestnou kanylu do žilního řečiště, vytáhneme zavaděč
- fixujeme kanylu stehem
- oblast sterilně kryjeme

POSTUP PŘI ZAVÁDĚNÍ

Detekace žíly podklíčkové za stálé aspirace

- po výkonu provedeme kontrolní RTG snímek s nástřikem kontrastní látky – zda je katétr správně zaveden

PÉČE O CENTRÁLNÍ ŽILNÍ VSTUP

- provádíme sterilní krytí a pravidelné sterilní převazy
- polopropustný obvaz měníme 1x za 3 – 5 dní
- sterilní mulový čtverec měníme 1x za 24 hodin
- krytí při každé výměně označíme datem a hodinou

PÉČE O CENTRÁLNÍ ŽILNÍ VSTUP

- výměnu infuzního setu a spojovacích hadiček provádíme 1x za 24 hodin
- provedeme záznam do dokumentace
- dodržujeme aseptický přístup

ODSTRANĚNÍ KATÉTRU

- sestra připraví pomůcky pro odběr na kultivaci
- dělá se stěr z místa vstupu katétru do kůže, odstříhne se část patientského konce katétru a odebere se krevní vzorek na hemokulturu
- na žádanku se uvede klinický stav pacienta
- místo vpichu sterilně kryjeme

PORT-A-CATH (PORT)

- **implantabilní** zařízení pro i.v. injekce a infuze nejčastěji jednokomorové, dále i dvoukomorové (učebnice str. 39)
- zabezpečení opakovaného přístupu do centrálního žilního systému

PORT-A-CATH (PORT)

- systém tvoří katétr zavedený do cílové cévy
- vlastní port je uložen podkožně, obvykle na pravé straně a je napojen na komůrku s membránou

IMPLANTACE

- před výkonem informovaný souhlas
- asi hodinový výkon v lokální anestezii včetně RTG, nalačno
- laboratorní vyšetření nesmí být starší než 3 dny
- v den zavedení klidový režim

IMPLANTACE

- port lze používat ihned po zavedení, lépe je počkat s aplikací 2 - 3 dny
- stehy vyndáváme 7. - 10. den

KOMPLIKACE PŘI POUŽÍVÁNÍ PORTU

- infekce – lokální infekce, špatná ošetrovatelská péče
- projevy: zarudnutí, bolestivost, zvýšená TT

OŠETŘOVÁNÍ PORTU

- membrána je konstruována až na 2000 vpichů
- pro aplikaci se používá HUBEROVA jehla – speciální pravoúhlá jehla
- dodržujeme aseptický postup
- dbáme na dezinfekci
- vyhmátneme port, fixujeme dvěma prsty

OŠETŘOVÁNÍ PORTU

- propíchneme membránu jehlou
- propláchneme FR + zkusí se návrat krve
- fixace jehly + sterilní krytí
- mezi léčivý proplach FR 20 ml
- ukončení – heparinová zátka, jehla se vytáhne kolmo a mírně se tlačí na píst stříkačky, sterilní krytí

OPAKOVÁNÍ

1. Jaké jsou indikace zajištění centrálního žilního přístupu?
2. Jaká je péče o centrální žilní vstup?
3. Jaké jsou komplikace při používání portu?
4. Jakým způsobem se ošetřuje port?

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

1. KELNAROVÁ, Jarmila. Učebnice pro zdravotnické školy: *Ošetrovatelství pro zdravotnické asistenty* - 2. ročník, 2.díl, 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009.
ISBN 978-80-247-3105-6

OBRÁZKY:

1.,3.Wikiskripta.eu: Centrální žilní katetr: [online]. [cit. 2012-07-29]. Dostupný na WWW: http://www.wikiskripta.eu/index.php/Centr%C3%A1ln%C3%AD_%C5%BEiln%C3%AD_katetr

2.Wikiskripta.eu: Zajištění žilního přístupu: [online]. [cit. 2012-07-29]. Dostupný na WWW: http://www.wikiskripta.eu/index.php/Zaji%C5%A1t%C4%9Bn%C3%AD_%C5%BEiln%C3%ADho_p%C5%99%C3%ADstupu

4. HUDÁČKOVÁ, Andrea. Ošetrovatelské postupy – Centrální žilní kanylace [online]. 2002 – 2012 [cit. 2012-07-29]. Dostupný na WWW: http://eamos.pf.jcu.cz/amos/kos/modules/low/kurz_text.php?identifik=kos_392_t&id_kurz=id_kap=15&id_teach=&kod_kurzu=kos_392&id_kap=15&id_set_test=&search=&kat=&star_pos=1

5. Multimediální trenažér plánování ošetrovatelské péče: Terapie – Parenterální výživa: [online]. [cit. 2012-07-29]. Dostupný na WWW: <http://ose.zshk.cz/vyuka/terapie.aspx?tid=108>